

Міністерство освіти і науки України  
Національний університет водного господарства та  
природокористування  
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту Кафедра  
філософії та культурології

**06-07-237М**

**Методичні вказівки**  
до семінарських занять та самостійної роботи  
з навчальної дисципліни  
*«Соціальна психологія»*  
для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня  
за освітньо-професійною програмою  
«Соціальний менеджмент та інформаційна культура»  
спеціальності 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»  
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано  
науково-методичною радою  
з якості ННІЕМ  
Протокол № 1 від 24.09.2024 р.

Рівне – 2024

Методичні вказівки до практичних занять з навчальної дисципліни «Соціальна психологія» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Соціальний менеджмент та інформаційна культура» спеціальності 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності» денної та заочної форм навчання. [Електронне видання] / Сарнавська О. В. – Рівне : НУВГП, 2024. – 17 с.

**Укладач:** Сарнавська О. В., к.філос.н., доцент кафедри філософії та культурології.

**Відповідальний за випуск:** Шадюк Т. А., к.філос.н., доцент кафедри філософії та культурології, завідувач кафедри філософії та культурології.

**Керівник групи забезпечення спеціальності:** Шадюк Т. А., к.філос.н., доцент кафедри філософії та культурології.

### Зміст

Вступ.....	3
1. Загальні положення.....	4
2. Методичні поради по підготовці до семінарських занять....	4
3. Методи оцінювання знань.....	5
4. Шкала оцінювання навчальних досягнень студентів.....	5
5. Плани семінарських занять .....	6
6. Завдання для самостійної роботи.....	12
7. Методичне забезпечення. Література .....	15
8. Інформаційні джерела .....	15

© О. В. Сарнавська, 2024

© НУВГП, 2024

## Вступ

Навчальна дисципліна «Соціальна психологія» є складовою частиною фахового вибору студентів за спеціальністю 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності».

*Метою* навчального курсу «Соціальна психологія» формування стійкої системи знань про взаємозв'язок соціального і психологічного у сучасній політичній і соціально-економічній сфері буття людських спільнот, основні психологічні особливості різноманіття міжгрупових взаємодій та роль особистості в культурі загалом та у сфері менеджменту соціокультурної діяльності.

Провідними завданнями курсу «Соціальна психологія» є:

– вивчення фундаментальних засад соціальної психології, її основних питань, а також закономірностей існування суспільства та соціальних спільнот, визначення місця і ролі особистості в суспільстві, її ідентичності, а також вивчення основних закономірностей спілкування;

– набуття та готовність до впевненого застосування практичних навичок проведення соціально-психологічного дослідження, застосування певних вмінь й навичок до розв'язання конфліктних ситуацій, фасилітація;

– формування вмінь критичного, творчого пошуку шляхів організації психологічного контакту в сфері менеджменту соціокультурної діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні знати:

- основні засади й фундаментальні положення соціальної психології та її актуальність у менеджменті соціокультурної діяльності;

- сучасні уявлення про складність особистості у сьогоденній культурі;

- роль і місце соціальних спільнот у культурі сучасного суспільства;

- основні закономірності та складність спілкування та комунікацій, в тому числі і віртуального;

- поняття соціалізації, адаптації та резильєнтності особистості;

- поняття і сутність групової динаміки;

вміти:

- усвідомлювати пріоритетні питання соціальної психології;

- використовувати різні групи психологічних та соціальних методів для дослідження явищ соціального життя;

- визначати особливості способів соціалізації та ідентифікації окремої особистості у сучасних реаліях;

- розуміти особливості сучасних соціальних спільнот та груп;

- виокремлювати психологічні особливості типів лідерства та керівництва, зокрема і у сфері менеджменту;

- правильно вибудовувати стратегії психологічної взаємодії між учасниками різних соціальних груп.

*Важливим прикладним завданням курсу «Соціальна психологія» є розвиток організаційних здібностей, надання студентові можливості займатися*

проектною діяльністю у сфері менеджменту соціокультурної діяльності, а також розвиток здатності організовувати та реалізовувати науково-дослідні, науково-виробничі, соціокультурні проекти, спроможність застосовувати креативні технології на практиці.

### **Загальні положення**

Оскільки ОК «Соціальна психологія» має формувати у студента організаційні здібності та навички до критичного переосмислення актуальних знань та умінь практичної організації наукової діяльності, враховуючи сучасні соціально-культурні умови та стан розвитку гуманітаристики України та світу, освоєння змісту цієї дисципліни потребує творчої, цілеспрямованої та осмисленої інтелектуальної праці над вивченням спеціальної літератури, аналітичної роботи у мережі Інтернет, активної роботи на лекціях, семінарських заняттях, вдумливої самостійної роботи та виконання практичних завдань.

### **Методичні поради по підготовці до семінарських занять:**

Семінарські заняття є важливою формою самостійної роботи здобувачів вищої освіти по оволодінню змістом дисципліни «Соціальна психологія».

Вивчивши матеріал прослуханої лекції, студент готується до семінарського заняття відповідно до програми обговорення теми. При підготовці здобувач вищої освіти повинен користуватися як базовою, так і допоміжною літературою, а також опрацьовувати матеріали з відкритих інтернет-джерел.

Поглибленому та індивідуалізованому вивченню окремих питань сприяють практичні завдання, що реалізують студентоцентричний підхід й мають різний рівень складності, є сучасними та актуальними, готуючи які студенти мають можливість виявити власні аналітичні здібності та розвинути креативність, а також набуті наступних компетентностей.

#### **Компетентності:**

ЗК1. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК6. Здатність працювати в міжнародному контексті.

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати науково-дослідні, науково-виробничі, соціокультурні проекти.

СК8. Здатність застосовувати креативні технології на практиці.

СК10. Здатність до прогностичної та проектної діяльності у сфері культури, моделювання інноваційних соціально-культурних процесів і явищ, виявлення тенденцій їх розвитку.

СК11. Здатність розробляти ефективні системи маркетингу соціокультурних продуктів та послуг (просування проектів, програм, акцій, івентів тощо).

## Програмні результати:

ПР3. Вміти збирати та інтегрувати докази власної дослідницької позиції, обґрунтовувати результати соціокультурних практик, презентувати і відстоювати власну думку щодо результатів досліджень та інновацій.

ПР7. Розуміти і застосовувати сучасні світові соціокультурні практики.

ПР11. Організовувати конструктивний діалог між зацікавленими стейкхолдерами соціокультурних трансформацій задля досягнення спільно визначеної мети (місії).

## Методи оцінювання знань

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються такі методи оцінювання знань:

оцінка за роботу на семінарському занятті;

виконання практичних завдань та проектів;

оцінка за участь у роботі на лекційному занятті;

тестування після вивчення кожного змістовного модуля;

оцінка за самостійну роботу;

підсумковий контроль (залік).

Для діагностики знань використовується кредитно-модульна система зі 100-бальною шкалою оцінювання.

## Шкала оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид заняття	Бали
<b>1. Поточна складова оцінювання</b>	
1.1. Соціальна психологія як наука.	7
1.2. Сучасні вектори розвитку зарубіжної соціальної психології. Напрямки в соціальній психології.	5
1.3. Семінарське заняття 3. Соціальна природа особистості. Соціальна ідентичність та ідентифікація.	6
1.4. Семінарське заняття 4. Розвиток та самореалізація особистості.	5
1.5. Семінарське заняття 5. Соціальне спілкування та комунікації.	7
1.6. Семінарське заняття 6. Лідерство як соціально-психологічний феномен.	5

1.7. Семінарське заняття 7. Соціальна психологія малих груп. Соціально-психологічні дослідження динаміки малих груп.	6
1.8. Семінарське заняття 8. Психологія соціальних ситуацій. Великі соціальні групи та масові психічні явища.	5
1.9. Семінарське заняття 9. Соціальна психологія та її наукові й прикладні здобутки у сфері менеджменту проектів культури.	7
1.10. Семінарське заняття 10. Соціальна психологія для ефективності менеджменту соціокультурної діяльності.	7
Всього поточна складова оцінювання:	<b>60</b>
<b>2. Модульна складова оцінювання</b>	
2.1. Модульний контроль №1	20
2.2. Модульний контроль №2	20
Всього підсумкова складова оцінювання:	<b>40*</b>
<b>Разом:</b>	<b>100</b>

\*Підсумковий контроль (екзамен) у тестовій формі складається у ННЦНО через навчальну платформу Moodle за умови скасування модульних контролів МК1 і МК2.

### Плани семінарських занять

#### ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Соціальна психологія як феномен культури та науки.

##### Тема 1-2. Соціальна психологія як наука.

##### Програма обговорення.

1. Соціальна психологія в системі наукового гуманітарного знання. Міждисциплінарність соціальної психології.
2. Сучасні наукові дефініції предмету та структури соціальної психології: діалог американської та європейської традиції. Пошуки українською соціальною психологією аутентичного шляху власного розвитку.
3. Історія виникнення, становлення та розвитку соціальної психології як науки.

4. Експериментальний етап у розвитку соціальної психології.
5. Прикладний характер соціальної психології.
6. Значення досліджень соціальної психології для українського суспільства.

#### **Практичні завдання.**

1. Дати дефініцію соціальної психології та розкрити підходи щодо її місця в системі наукового знання.
2. Розкрити предмет, об'єкт і завдання соціальної психології.
3. Які функції соціальна психологія реалізує у сучасній культурі?
4. Визначити основні здобутки чотирьох основних етапів еволюційного розвитку соціальної психології як науки.

### **Тема 3 - 4. Сучасні вектори розвитку зарубіжної соціальної психології. Напрямки в соціальній психології.**

#### **Програма обговорення.**

1. Теоретичні та практичні спрямування ідей зарубіжної соціальної психології.
2. Біхевіоризм як визначальний напрямок соціальної психології ХХ століття.
3. Теоретичні засади та практичне значення оперантного навчання Берреса Ф. Скіннера.
4. Соціально-когнітивна теорія А. Бандури: а) основні принципи соціально-когнітивної теорії; б) феномен навчання через моделювання.
5. Когнітивний напрямок соціальної психології: а) структуралізм Жана Піаже; б) інформаційний підхід в когнітивному напрямку; в) когнітивний розвиток в соціальному контексті.
6. Когнітивна соціальна психологія Сержа Московічі. Концепція соціальних уявлень.
7. Психоаналітичний напрямок ХХ століття. Психоаналіз Зігмунда Фрейда.
8. Соціально-психологічна концепція Карла Густава Юнга.

#### **Практичні завдання.**

1. Висвітліть питання класифікації основних теоретичних напрямків у соціальній психології.
2. Розкрийте сутність біхевіоризму.
3. Охарактеризуйте основні теорії у соціальній психології за Дж. МакДевідом та У. Херері.
4. Поясніть теорію оперантного навчання Б. Ф. Скіннера.
5. Розкрийте основні принципи соціально-когнітивної теорії.
6. Проаналізуйте компоненти навчання через спостереження за А. Бандурою.
7. Висвітліть структуралізм як напрямок когнітивної теорії.
8. Поясніть важливість інформаційного та едукативного підходу в когнітивному напрямку.
9. Охарактеризуйте когнітивний розвиток в соціальному контексті.
10. Розкрийте концепції соціальних уявлень.
11. Висвітліть соціально-психологічну концепцію психоаналітика К. Г. Юнга.
12. Поясніть концепцію психосоціального розвитку Е. Еріксона.

13. Охарактеризуйте гуманістичну теорію особистості Е. Фромма.

14. Розкрийте соціокультурну теорію особистості К. Хорні.

### **Тема 5. Соціальна природа особистості. Соціальна ідентичність.**

#### **Програма обговорення.**

1. Специфіка соціально-психологічної проблематики особистості.
2. Зміст та механізми соціалізації особистості. Феномен виховання.
3. Соціальні установки: причини виникнення, сутність і функції.
4. Соціально-психологічні характеристики особистості. Структури соціалізації особистості.
5. Соціальні ролі та соціальна ідентичність.

#### **Практичні завдання.**

1. Охарактеризуйте особистість у соціальній психології.
2. Висвітліть зміст і механізм соціалізації особистості.
3. Розкрийте моделі установок в соціальній психології.
4. Поясніть чотири мотиваційні функції установок.
5. Охарактеризуйте моделі структури особистості.
6. Проаналізуйте статус, позицію і соціальну роль особистості.
7. Визначте свої соціальні ролі та власну соціальну ідентичність.

### **Тема 6. Розвиток та самореалізація особистості.**

#### **Програма обговорення.**

1. Поняття психологічного впливу на особистість і групу у соціальній психології.
2. Міжособистістний вплив та способи протистояння йому: психологічна конструктивність та деконструктивність впливу; види психологічного впливу та протистояння йому (за О.В. Сидоренко)
3. Види масового психологічного впливу: зараження як спосіб психологічного впливу, умови появи паніки, навіювання і наслідування як способи психологічного впливу, соціально-психологічні особливості моди і чуток як способів психологічного впливу.
4. Его-психологія Еріка Еріксона.
5. Гуманістична теорія особистості Еріха Фромма.
6. Соціокультурна теорія особистості Карен Хорні.

#### **Практичні завдання.**

1. Чи мають право на існування різні визначення поняття "соціалізація"?
2. Ідентифікуйте поняття "соціалізація", "соціальний розвиток", "формування особистості", "виховання".
3. Яке смислове навантаження має поняття "соціалізованість" в теорії соціалізації?



4. Що дозволяє визнати, що "ресоціалізація" це соціалізація особистості в умовах трансформації суспільства?
5. Які форми соціалізації виділяються сучасними дослідниками, як вони співвідносяться під час соціалізації?
6. Яку роль в процесі соціалізації виконують такі інститути соціалізації, як сім'я, однолітки, система освіти і виховання та ЗМІ?
7. Розкрийте зміст процесу соціалізації через розглядання його в таких сферах, як діяльність, спілкування і самосвідомість.

## **ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Соціально-психологічна характеристика соціальної активності.**

### **Тема 7-8. Соціальне спілкування. Дослідження віртуального спілкування..**

#### **Програма обговорення.**

1. Сутність і види спілкування.
2. Функції, структура і рівні спілкування.
3. Інтерація і психологія спільної діяльності.
4. Структура і модель комунікації.
5. Вербальна комунікація.
6. Невербальна комунікація.
7. Бар'єри спілкування, причини виникнення та шляхи порозуміння.
8. Розуміння людини людиною: філософський, історичний та психологічний аспекти. Феномен медіації.
9. Механізми соціальної перцепції.
10. Соціологічно-психологічні вектори поведінки особистості.
11. Культура та психологія віртуального спілкування.

#### **Практичні завдання.**

1. Охарактеризуйте значення, сутність і мотиви спілкування в історичному ракурсі.
2. Визначте класифікацію видів спілкування.
3. Проаналізуйте функції спілкування за критеріями мети взаємодії.
4. Охарактеризуйте із наведенням прикладів рівні структури спілкування.
5. Поясніть інтерактивний аспект спілкування та його значення.
6. Розкрийте послідовні етапи спілкування.
7. Розкрийте комунікативний процес та його структуру.
8. Поясніть вербальну комунікацію, її функції та форми.
9. Висвітліть невербальну комунікацію, її види та засоби.
10. Проаналізуйте імовірні бар'єри спілкування.
11. Висвітліть сутність соціальної перцепції та її функції.
12. Охарактеризуйте механізми соціальної перцепції, наведіть приклади.
13. Поясніть на прикладах ефекти, які виникають при сприйманні людини людиною.

## **Тема 9. Лідерство як соціально-психологічний феномен.**

### **Програма обговорення.**

1. Поняття, значення, цінності та сенси лідерства й керівництва в малих та великих групах: культурологічний аспект.
2. Соціально-психологічні теорії сутності і виникнення лідерства в культурі людства. Історичні та сучасні приклади та ілюстрації.
3. Психологічні особливості стилів лідерства та керівництва, в тому числі і у сфері менеджменту соціокультурної діяльності.
4. Характеристика феномену особистості лідера. Харизматичність та лідерство.
5. Стратегії, завдання та функції сучасного лідера у сфері менеджменту соціокультурної діяльності.
6. Формальне керівництво та його вплив на злагодженість колективу та його ефективність.

### **Практичні завдання:**

1. Етичний та аксіологічний характер лідерства.
2. Феномен лідерства в історичному аспекті.
3. Теорія лідерства і керівництва К.Левіна.

## **Тема 10-11. Соціальна психологія малих груп. Соціально-психологічні дослідження динаміки малих груп. Психологія соціальних ситуацій.**

### **Програма обговорення.**

1. Принципи формування й структура малої групи та її межі.
2. Загальні особливості процесів групової динаміки.
3. Проблема утворення та розвитку малої групи в соціальній психології.
4. Феномен малої групи у менеджменті соціокультурної діяльності.
5. Психологія соціальних ситуацій. Соціальні ситуації в менеджменті соціокультурної діяльності.

### **Практичні завдання.**

1. Що таке група і які її основні кількісні та якісні характеристики?
2. Опишіть ознаки і рівні групової структури.
3. Визначте типологію малих груп за основними психологічними критеріями.
4. Охарактеризуйте конформізм і чинники, які впливають на його формування.
5. Поясніть, що таке групова згуртованість, які її фактори. Феномен згуртованості в українському суспільстві.
6. Поясніть основні характеристики конфлікту: структуру, динаміку, функції та типологію.
7. Охарактеризуйте стадії утворення та механізми розвитку малої групи.

## **Тема 12. Психологія соціальних ситуацій. Великі соціальні групи та масові психічні явища.**

### **Програма обговорення.**

1. Теоретичні проблеми дослідження великих соціальних групи.
2. Психологія натовпу.
3. Масові явища у великих дифузних групах.

### **Практичні завдання.**

1. Назвіть історичні стадії утворення та механізми розвитку великої групи. Охарактеризуйте класифікацію великих соціальних груп.
2. Висвітліть культурно-історичні чинники формування та соціально-психологічні ознаки класів.
3. Розкрийте сутність психології етнічних груп. Етнічні групи в Україні.
4. Поясніть особливості національного характеру і національної самосвідомості українців.
5. Охарактеризуйте основні ознаки натовпу, його види та поведінку в ньому.
6. Які ви знаєте масові явища у великих групах.
7. Особливості інформаційно-психологічного впливу в умовах гібридної війни.

## **Тема 13. Прикладна соціальна психологія. Особливості організації соціально-психологічного дослідження.**

### **Програма обговорення.**

1. Поняття сучасного наукового дослідження у сфері соціальної психології, його актуальність, специфіка та методологія.
2. Метод, методика, процедура, техніка організації та проведення сучасних соціологічних досліджень.
3. Програма дослідження: основні функції та структура. Етичні та аксіологічні аспекти дослідження.
4. Формування валідної вибірки соціально-психологічного дослідження та її верифікація.
5. Обробка результатів дослідження, оформлення та презентація звіту.

### **Практичні завдання.**

1. Актуальність та спрямованість сучасного соціально-психологічного дослідження.
2. Аксіологічність соціально-психологічного дослідження.
3. Етичні аспекти соціально-психологічного дослідження.

## **Тема 14-15. Соціальна психологія у менеджменті соціокультурної діяльності.**

### Програма обговорення.

1. Здобутки соціальної психології для сфери культури.
2. Особистість у менеджменті соціокультурної діяльності.
3. Спілкування та комунікація у менеджменті соціокультурної діяльності.
4. Значення особистості у менеджменті соціокультурної діяльності.
5. Малі та великі групи у діяльності у сфері культури.

### Практичні завдання.

1. Охарактеризуйте можливі стилі керівництва та лідерства у сфері соціокультурної діяльності.
2. Якою може бути ефективність співпраці у групах у сфері соціокультурної діяльності.
3. Які особливості спілкування та комунікації у здійсненні менеджменту сфери соціокультурної діяльності.

### Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
	<b>Модуль 1.</b>		
1.	Соціальна психологія в системі міждисциплінарного знання. Теоритичні та емпіричні витoki соціальної психології. Теорія соціальних інстинктів (Англія, США), теорія психології мас (Італія, Франція), теорія психології народів (Німечина). Концептуальні основи соціальної психології.	10	12
2.	Поняття “ методологія ”. Перший рівень – загальна методологія; другий рівень – спеціалізована методологія; третій рівень – методологія як сукупність конкретних прийомів соціальної психології.	10	12
3.	Психологія соціалізації особистості. Поняття соціалізації та її особливості. Соціальна нормативність та її структура: об’єктивні передумови соціалізації. Психологія засвоєння	10	12

	соціальних норм, суб'єктивні передумови соціалізації. Психосоціальна концепція Е. Еріксона. Життєва позиція як інтегральний критерій соціалізації особистості.		
4.	Особистісна ідентичність як самовизначення людиною своїх фізичних, інтелектуальних та моральних рис. Поняття та структура соціальної ідентичності. Я-концепція як певна система в структурі особистості. Концепція К. Роджерса: «реальне Я», «дзеркальне (соціальне) Я» та «ідеальне Я». Зони зростання та розвитку.	10	12
	<b>Модуль 2.</b>		
5.	Просторова організація спілкування (Е. Холл). Засоби спілкування: вербальні (словесні) і невербальні (всі рухи тіла, інтонаційні характеристики голосу, тактильний вплив, просторова організація спілкування, міміка, поза, погляд, хода	10	12
6.	Лідерство як соціально – психологічний феномен. Теорія лідерства “ Я ” – концепція лідера. Психологічна потреба і мотиви лідера. Влада і авторитет лідера. Поведінка лідера у групі. Психологічні типи лідерів.	10	12
7.	Психологія малих соціальних груп. Теоретичні підходи до дослідження малої групи. Сутність та види малих груп. Елементи групової динаміки. Соціометрія як метод дослідження. Психологічні типи та види сім'ї: психологія взаємин і взаємодія батьків і дітей. Психологія подружніх стосунків у сім'ї.	10	12

	Психологія великих соціальних груп. Методологія досліджень психології великих соціальних груп. Особливості психології класів та етичних груп. Стихійні соціальні групи їх класифікація та психологічні особливості індивіда у великих соціальних групах. Лідер і комунікація у натовпі.		
8.	Психологія великих груп. Загальна характеристика великої соціальної групи. Психологічні явища великих груп. Класифікація великих соціальних груп. Психологія натовпу. Психологічні механізми створення та поширення фейків паніки та чуток. Етнічні спільноти людей. Психологія нації.	10	12
9.	Прикладний характерта особливості сучасного психолого-соціологічного дослідження. Методи соціо-психологічного дослідження: спостереження, вивчення документів, опитування, тестування, соціально – психологічний експеримент.	10	12
10.	Особистість у менеджменті соціокультурної діяльності. Спілкування та комунікація у менеджменті соціокультурної діяльності. Значення особистості у менеджменті соціокультурної діяльності.	10	12
	<b>Всього</b>	<b>100</b>	<b>120</b>

## Методичне забезпечення

1. 06-07-118S Сарнавська О. В. (2024) Силабус навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень» для здобувачів вищої освіти ступеня «магістр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Соціальний менеджмент та інформаційна культура» спеціальності 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності» галузі знань 02 «Культура і мистецтво». <https://ep3.nuwm.edu.ua/30328/>

## Література

### Базова

1. Корнєв М.Н., Коваленко А.Б. Соціальна психологія: Підручник. – К.: Либідь, 2008. – 301 с.
2. Кричевский Р.Л. Психологія малої групи: теоретичний и прикладний аспекти. – М.: Аспект-Пресс, 2012. – 485 с
3. Москаленко В.В. Соціальна психологія. Підручник. Видання 2 ге, виправлене та доповнене – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 688 с.
4. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: Підручник: У 2 кн. Кн. 1: Соціальна психологія особистості і спілкування / Л. Е. Орбан-Лембрик. – Чернівці : Книги – ХХІ, 2010. – 464 с.
5. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: Підручник: У 2 кн. Кн. 2: Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія / Л. Е. Орбан-Лембрик. – Чернівці : Книги – ХХІ, 2010. – 464 с.
6. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / П. П. Горностаї, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко, Н. В. Хазратова та ін. ; за ред. М. М. Слюсаревського. – Київ : Талком, 2018. – 580 с.
7. Соціальна психологія: навч. посіб. / Воляннюк Н. Ю., Ложкін Г. В., Винославська О. В., Блохіна І. О., Кононець М. О., Москаленко О. В., Боковець О. І., Андрійцев Б. В. Київ, 2019. 254 с.

### Допоміжна

1. Ануфрієва Н. М. Соціальна психологія: Навч. посібник / Н. М. Ануфрієва, Т. М. Зелінська, Н. О. Єрмакова. – К. : Каравела, 2011. – 296. с.
2. Васютинський В.О. Інтеракційна психологія влади В. О. Васютинський. – К., 2005. – 492 с.
3. Васютинський В. О. Психологічні виміри спільноти: монографія. К. : Золоті ворота. 2010. 120 с.
4. Власова О. І., Никоненко Ю. В. Соціальна психологія організацій та управління: Підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 398 с.
5. Гапон Н. Соціальна психологія: навчальний посібник. Л.: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. 366 с.
6. Донченко О. А., Хазратова Н. В. Основи соціальної психології: навчальний посібник / За ред. М. М. Слюсаревського. Київ: Міленіум, 2008. 495 с.
7. Лебедев-Любимов А. Психологія реклами. — СПб.: Питер, 2002. — 368 с: ил.

8. Кудерміна О. І., Казміренко Л. І., Власенко С. Б. Соціальна психологія: навч. посіб. Київ: 2020.
9. Основи соціальної психології: Навчальний посібник /О.А. Донченко, . М.М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко, Н. В. Хазратова та ін.; За ред. М.М. Слюсаревського. – К. : Міленіум, 2008. – 495 с.
10. Основи соціальної психології: підруч. для закл. вищої освіти/ за ред. М. М. Слюсаревського. К. : Талком, 2018. 579 с.
11. Пайнс Э., Маслач К. Практикум по социальной психологии. - СПб, 2000.
12. Поліщук В. М. Соціальна психологія: навч. посіб. С.: Університетська книга, 2006.
13. Прокопенко О.В., Троян М. Ю. Поведінка споживачів: Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 176 с.
14. Психологія мас : навчальний посібник / автор-упорядник Я. Є. Кальба. Тернопіль : Навчальна книга. Богдан, 2012. 208 с.
15. Роменець В. А. Історія психології: ХІХ – початок ХХ століття : Навч. посіб. – К., 2007.
16. Роменець В. А., Маноха І. П. Історія психології ХХ століття: Навч. посіб. / Вст. ст. В. О. Татенка, Т. М. Титаренко. – К., 1998.
17. Соціальна психологія в Україні: Довідник / За ред. М. М. Слюсаревського; Упоряд. Л. П. Булах, Л. М. Калачнікова, Л. П. Черниш. – К. : Міленіум, 2004. – 196 с.
18. Слюсаревський М. М. «Ми» і «Я» в сучасному світі: Вибрані твори / М. М. Слюсаревський. – К. : Міленіум, 2009. – 340 с.
19. Слюсаревський М. М. Історіогенез соціальної психології як джерело уявлень про її змістовий обсяг, дисциплінарну побудову та науковий статус // Психологія і суспільство. – 2013. – № 2. – С. 45–57.
20. Татенко В. О. Соціальна психологія впливу: монографія. К.: Міленіум, 2008.
21. Фрейд З. Вступ до психоаналізу. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2019
22. Циба В. Т. Системна соціальна психологія: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2006. – 461 с.
23. Циба В. Т. Теоретичні засади соціальної психології: системний підхід : монографія. К. : Університет «Україна», 2011. 359 с.
24. Цимбалюк І.М. Психологія спілкування: Навч. посібник – К.: Основи, 2007. – 390 с.
25. Філоненко М. М. Психологія спілкування. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 383 с.
26. Шахова О. Г. Соціальна психологія особистості: навчальний посібник. Харків: «Контраст», 2019.
32. Allport G. W. The historical background of modern social psychology // The handbook of social psychology / Ed. G. Lindzey, E. Aronson. – 2nd ed. – AddisonWesley, 1968. – Vol. 1. – P. 3–56.
27. Handbook of social psychology / Susan T. Fiske, Daniel T. Gilbert, Gardner Lindzey (Eds.). – 5th Edition: in 2 vol. – New Jersey, 2010.
28. Handbook of the history of social psychology / A. W. Kruglanski, W. Stroebe (Eds.). – New York, 2012.
29. Handbook of theories of social psychology / Paul A. M. van Lange, Arie W. Kruglanski, E. Tory Higgins. – SAGE Publications, 2011. – Vol. 1.; Vol. 2.



30.Harre R. Social Being: a Theory for Social Psychology. – Oxford, 1979. 37.Social psychology: Handbook of basic principles / Ed. By A. W. Kruglanski, E. T. Higgins. – 2nd ed. – USA, 2007. 38.The context of social psychology: A critical assessment / Ed. J. Israel, H. Tajfel. – London, 2002.

### **ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ**

Міністерство культури та інформаційної політики України. URL: <https://mkip.gov.ua/>

Український центр культурних досліджень. URL: <https://uccs.org.ua/>  
Рівненський Обласний Краєзнавчий Музей. URL: <https://www.facebook.com/rivnemuseum>

Гончаренко Центр Рівне. education and culture. URL: <https://www.facebook.com/GoncharenkoCentreRivne/>

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>

Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека. URL: <http://libr.rv.ua/>  
[http://www.gumer.info/bibliotek\\_Buks/Psihol/Index.php](http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Psihol/Index.php)  
[http://uk.wikipedia.org/wiki/Українські\\_онлайн-бібліотеки](http://uk.wikipedia.org/wiki/Українські_онлайн-бібліотеки)